

Školitelský posudek na disertační práci Taku Shinohary:

Vytváření národně politické kultury v Čechách v letech 1848-1868. Pokus o překlenutí mezi sociální a kulturní historií. Praha 2015, str. 247

Taku Shinohara je japonský bohemista, který vykonal pro rozvoj středoevropských studií na tokijské státní univerzitě velmi mnoho záslužného. Tato disertace navazuje na jeho studia, která absolvoval na FFUK v 90. letech 20. století, na diplomovou práci, kterou psal pod vedením Otty Urbana, a další bádání a projekty, která již uskutečnil samostatně v rámci středoevropských areálních dějin.

Na předložené disertaci oceňuji především, že metodologická východiska ohledně chápání, funkce a výkladu nacionalismu jsou velmi pružná. Jeho slovy řečeno: „Pokud prozatím chápeme nacionalismus čili vlastenectví velmi široce jako myšlení, hnutí a instituce, prostřednictvím kterých se vymezuje více či méně integrovaná politická společnost (národ), a formuluje tato politická společnost vztahy k jiným politickým společnostem, můžeme pokládat za badatelský úkol zkoumající národ a nacionalismus *analýzu funkcí, skladeb a vnitřních a vnějších souvislostí těchto prvků, které tvoří národ a nacionalismus.*“ V tomto duchu je napsána tato disertace. Taku Shinohara nechce být konstruktivistou a ani primordialistou. Tento přístup pak opravdu umožňuje chápat vznik moderního národa jak v historicky dlouhodobých proměnách, tak i z hlediska funkcionalistického, strukturálního a diskurzivního vymezení (bádání).

Předkládaná práce je kompozicí, která se skládá ze tří více méně samostatných částí, které spojuje ona v nadpisu naznačená snaha po propojení politických a kulturních dějin. Každá část se vyznačuje jiným metodologickým přístupem: za prvé se jedná o analýzu politické idey samosprávy a spolkové činnosti v dobové publicistice a politické diskusi. Za druhé zkoumání sociální základny samosprávy a spolkové činnosti na venkově z hlediska sociálních dějin. Za třetí analýzu tvoření národních symbolik a tradic a jejich adaptace ve venkovském prostředí. Vše se odehrává v 50. a 60. letech 19. století na území Čech, tedy v době, kdy se rodil konstitucionalismus a občanská společnost ve městech a i na venkově.

Tuto disertační práci doporučuji k obhajobě z následujících důvodů:

- Disertant pravidelně plnil studijní a badatelské povinnosti, byť se jednalo skutečně o distanční studium na velkou dálku
- Pramenná základna je dostatečná a přiměřeně vytěžená. Nakládání s prameny je při samotné textaci velice uvážlivé a účelné;
- V této práci je historická problematika podávána nikoliv jako dogma, ale jako živý, měnící se organismus;
- Silné metodologické ukotvení je rozvíjeno vlastními metodami a postřehy. Taku Shinohara našel své místo mimo konstruktivisty a i primordialisty;
- Taku Shinohara velmi vhodně stanovil základní chronologii a trendy vzniku moderního českého nacionalismu na základě analýzy festivit;
- Získané poznatky dovede zevšeobecnit a zařadit je do kontextu českých a evropských dějin a do kontextu dobového právního rámce;
- Stylistická a jazyková úroveň práce je na dobré úrovni, byť se nejedná o rodilého mluvčího.

V Praze 31. 6. 2015

Milan Hlavačka